Najvyšší súd
Slovenskej republiky **3Obo/6/2009**

ROZSUDOK
V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Priecelovej a členiek JUDr. Viery Pepelovej a JUDr. Štefana Šatku v právnej veci žalobcu **JUDr. F. H.,** správcu konkurznej podstaty úpadcu B., s.r.o. Košice, J., zastúpeného JUDr. O. K., CSc., advokátkou so sídlom v Košiciach, V., proti žalovanému **K. M.,** Bratislava, Š., zastúpenému opatrovníkom JUDr. L. B., vyšším súdnym úradníkom Krajského súdu v Košiciach, **o určenie neúčinnosti právneho úkonu,** na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 2Cbi/23/2005-102 zo dňa 30. septembra 2008 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo dňa 30. septembra 2008 č. k. 2Cbi/23/2005-102 **p o t v r d z u j e.**

Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol žalobu, ktorou žalobca požadoval určiť, že započítanie pohľadávok zo dňa 15. mája 2002, ktorým si žalobca započítal svoju pohľadávku voči spoločnosti B., s.r.o., vo výške 2 040 998,40 Sk podľa zmlúv o postúpení pohľadávok zo zmlúv o tichom spoločenstve č. TS-KE-2001 02/08/31 1201/OSOS zo dňa 8. februára 2001, TS-BB-2001 10 04/03 1201/BÚ-OS zo dňa

4. októbra 2001, TS-BB-2001 03 08/08 12 01/BÚ zo dňa 8.marca 2001, TS-BB-2000 11 10/01 36 01/OS-IOSzo dňa 11. novembra 2000, TS-BB-1999 05 14/02 36 01/OS-OS zo dňa 14. mája 1999, TS-OD-2001 11 28/31 03 01/OS-OS zo dňa 28. novembra 2001, zo zmluvy o pôžičke č. PZ-BB-2002 01 15/01 03 01/OS-OS zo dňa 15. januára 2002, s pohľadávkou spoločnosti B., s.r.o., Košice voči žalovanému vo výške 2 040 998,40 Sk zo zmluvy o spolupráci zo dňa 1. decembra 2001 a zmluvy o poskytnutí poradenskej činnosti zo dňa 1. decembra 2001 je voči konkurzným veriteľom úpadcu B., s.r.o., právne neúčinné.

Žalobca súčasne žiadal vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu B., s.r.o., sumu 2 040 998,40 Sk s 9,52 % s úrokom z omeškania zo sumy 2 000 000 Sk od 4. septembra 2002 do zaplatenia, zo sumy 40 998,40 Sk od 20. apríla 2002 do zaplatenia.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že úpadca na základe zmluvy o poskytnutí poradenskej činnosti zo dňa 1. decembra 2001 poskytol žalovanému poradenskú činnosť v oblasti leasingu. Úpadca žalovanému za poskytnutú činnosť vyúčtoval faktúrou č. 2201300046 zo dňa 5. apríla 2002, ktorá bola splatná dňa 19. apríla 2002, sumu 40 998,40 Sk.

Na základe zmluvy o spolupráci zo dňa 1. decembra 2001 sa žalovaný ako predajca zaviazal spoločnosti B., s.r.o., ako kupujúcemu na spoluprácu pri uzatváraní leasingových zmlúv, predmetom ktorých mali byť nové a ojazdené motorové vozidlá rôznych značiek, dodávané žalovaným úpadcovi. Úpadca za tým účelom poskytol žalovanému zálohu na kúpu vozidiel pre rok 2002 vo výške 2 000 000 Sk. Zálohu úpadca uhradil žalovanému bezhotovostným prevodom dňa 10. januára 2002. Žalovaný sa zaviazal vrátiť zálohu vo výške 2 000 000 Sk dňa 31. decembra 2002. Pri súpise konkurznej podstaty žalobca zistil, že žalovaný uvedené finančné prostriedky neuhradil.

Keďže žalovaný nedisponoval vlastnou pohľadávkou voči úpadcovi, s úmyslom zrealizovať jednostranné započítanie svojho záväzku vo výške 2 040 998,40 Sk, a tým sa zbaviť dlhu, získal pohľadávky voči úpadcovi ich postúpením od pôvodných majiteľov vkladov.

Žalobca v konaní navrhol určiť, že započítanie pohľadávok žalovaným s pohľadávkou úpadcu je voči konkurzným veriteľom právne neúčinné.

S poukazom na ustanovenie § 15 ods. 1 zákona o konkurze a vyrovnaní súd prvého stupňa konštatoval, že podľa uvedenej právnej úpravy, žalobca má právo za splnenia ostatných zákonných podmienok požadovať určiť, že úpadcove právne úkony sú voči konkurzným veriteľom úpadcu právne neúčinné. Pri započítaní pohľadávok formou jednostranného úkonu podľa § 580 Občianskeho zákonníka započítanie nie je právnym úkonom úpadcu ako dlžníka, ale je právnym úkonom žalovaného. Podľa § 15 a nasl. zákona o konkurze a vyrovnaní je možné odporovať iba právnym úkonom úpadcu, ale nie právnym úkonom iných osôb. Súd preto žalobu v časti o určenie neúčinnosti právnych úkonov podľa § 15 zákona o konkurze a vyrovnaní považuje za nedôvodnú.

Žalobca tiež požadoval zaviazať žalovaného vrátiť do konkurznej podstaty úpadcu sumu 2 040 998,40 Sk s príslušenstvom, pričom svoj nárok uplatnil z titulu neúčinnosti právnych úkonov. Keďže súd neuznal za dôvodný uvedený právny titul, potom súd považoval za nedôvodný aj nárok žalobcu na vrátenie sumy 2 040 998,40 Sk s príslušenstvom do konkurznej podstaty so žalobcom uplatneného právneho titulu a nemohol posudzovať, či žalobcovi vzniklo právo na vrátenie uvedenej sumy do konkurznej podstaty z iného právneho dôvodu.

Na základe takto zisteného skutkového a právneho stavu súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku podal žalobca odvolanie.

Podľa jeho názoru súd prvého stupňa pochybil, keď vydal rozhodnutie skôr, než by bol preskúmal a ozrejmil všetky rozhodné skutočnosti, týkajúce sa vysporiadania finančnej zálohy vo výške 2 000 000 Sk s príslušenstvom, ktorú poskytla spoločnosť B., s.r.o. žalovanému, ako aj neuhradenia faktúry č. 2201300046 zo dňa 5. apríla 2002 v sume 40 998,40 Sk a vykonal dôslednejšie hodnotenie dôkazov o tvrdeniach žalobcu, a tým presne zistil skutkový stav.

Žalobca poukazuje na pochybenie súdu spočívajúce v nesprávnom právnom posúdení veci, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Výsledok hodnotenia dôkazov vo veci nezodpovedá ustanoveniu § 132 Občianskeho súdneho poriadku, pretože súd podľa žalobcu

nevzal do úvahy jeho argumentáciu, opomenul rozhodné skutočnosti, na ktoré žalobca poukazoval, odkazujúc na účel, sledovaný zákonom č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Cieľom konkurzného konania je podľa § 2 ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní dosiahnuť pomerné uspokojenie veriteľov z dlžníkovho majetku.

Z ustanovenia § 4b ods. 1 uvedeného zákona vyplýva, že jeho účelom je zabrániť majetkovým dispozíciám dlžníka na úkor veriteľov, a to takým, pri ktorých dochádza k zmenšeniu jeho majetku. Ak teda právna úprava ešte pred vyhlásením konkurzu chráni majetok dlžníka pred jeho zmenšovaním a za tým účelom priamo stanovuje povinnosti dlžníka, tým zvlášť zákon predpokladá, že ani iné osoby smerom k majetku dlžníka nesmú tak konať.

Je nesporné, že k právnemu úkonu započítania pohľadávok zo strany žalovaného došlo v období tesne pred vyhlásením konkurzu za pôsobenia predbežného správcu, ktorý bol súdom ustanovený dňa 11. marca 2002.

Žalobca zdôrazňuje, že započítací prejav žalovaného osobne prevzali a spracovali zamestnanci úpadcu bez vedomia predbežného správcu napriek tomu, že v tomto období boli všetky pracoviská úpadcu zatvorené a zamestnanci mali čerpať dovolenky. Žalovanému muselo byť známe, že v tomto období už jediným subjektom, oprávneným k nakladaniu s majetkom úpadcu, bol ustanovený predbežný správca.

Poukazuje tiež na skutočnosť, že v deň doručenia započítacieho prejavu žalovaným predbežný správca v zozname záväzkov úpadcu v účtovných knihách evidoval nie záväzok voči žalovanému, ale záväzky voči pôvodným majiteľom vkladov. Ak teda Občiansky zákonník v § 526 ods. 1 spája právne účinky postúpenia pohľadávky vo vzťahu k dlžníkovi s povinnosťou oznámiť dlžníkovi postúpenie pohľadávky, žalobca namieta skutočnosť, že predbežnému správcovi ako jedine oprávnenému subjektu za úpadcu táto skutočnosť žalovaným nebola oznámená.

Je nepochybné, že namietané započítanie sa týka majetku úpadcu a v konečnom dôsledku znamená jeho zmenšenie. a tým ukrátenie pomerného uspokojenia pohľadávok úpadcových veriteľov. V tejto súvislosti poukazuje na právny záver obsiahnutý v rozhodnutí

Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Obo 274/2005, podľa ktorého započítací prejav voči spoločnosti B., s.r.o., ktorý bol vykonaný v čase, keď štatutárni zástupcovia boli trestne stíhaní a pobočky spoločnosti boli uzavreté, nemohol byť spoločnosti účinne doručený s právnym následkom započítania pohľadávok podľa § 580 a nasl. Občianskeho zákonníka.

Na základe týchto skutočností navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel.

Najvyšší súd Slovenskej republiky po prejednaní veci podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom konania je určenie neúčinnosti právneho úkonu – započítacieho prejavu žalovaného zo dňa 15. mája 2002, ktorým si žalovaný započítal voči spoločnosti B., s.r.o., svoju pohľadávku v celkovej výške 2 040 998,40 Sk, ktorú nadobudol na základe postúpenia pohľadávok veriteľov uvedenej spoločnosti zo zmlúv o tichom spoločenstve. Na majetok spoločnosti B., s.r.o., Košice bol uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12/02 zo dňa 3. septembra 2002 vyhlásený konkurz.

Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov konkurzný veriteľ alebo správca sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 6, ak ukracujú uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky konkurzného veriteľa, sú voči konkurznému veriteľovi právne neúčinné. Toto právo má konkurzný veriteľ alebo správca aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo, ak už bol uspokojený. Podľa odseku 2 odporovať možno právnemu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch pred začatím konkurzu v úmysle ukrátiť svojho konkurzného veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy.

Ako vyplýva z citovaného ustanovenia, aktívne legitimovaným subjektom na podanie odporovacej žaloby je správca konkurznej podstaty alebo konkurzný veriteľ, pričom právnym úkonom, ktorému možno úspešne odporovať za predpokladu splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 15 odsek 2 až 6, je právny úkon dlžníka. Nemožno preto akceptovať názor žalobcu, podľa ktorého možno uvedeným spôsobom postihovať aj konanie iných osôb, týkajúce sa majetku dlžníka.

V danom prípade sa žalobca ako správca konkurznej podstaty domáha určenia neúčinnosti jednostranného právneho úkonu žalovaného, teda iného subjektu ako dlžníka, na ktorého právne úkony sa ustanovenia zákona o konkurze a vyrovnaní, týkajúce sa odporovateľnosti, nevzťahujú.

Žalobca tiež v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že započítací prejav žalovaného voči spoločnosti B., s.r.o., vykonaný v čase, kedy už štatutárni zástupcovia boli trestne stíhaní a pobočky spoločnosti uzavreté, nemohol byť účinne spoločnosti doručený s právnymi účinkami podľa § 580 a nasl. Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že odporovateľnosť je možné uplatniť len vtedy, ak je právny úkon platný. Odporovateľnosť sa týka iba právnych účinkov právneho úkonu, nie však jeho platnosti. Ak by bol právny úkon neplatný alebo, ak by z iného dôvodu jeho účinky nenastali, nebol by dôvod, aby mu žalobca odporoval.

Keďže odvolací súd nezistil opodstatnenosť žalobcom namietaného odvolacieho dôvodu podľa § 205 ods. 2 písm. f/ O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. Keďže žalovanému v odvolacom konaní trovy nevznikli, neboli mu priznané.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 25. februára 2010

JUDr. Alena P r i e c e l o v á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: M. B.